

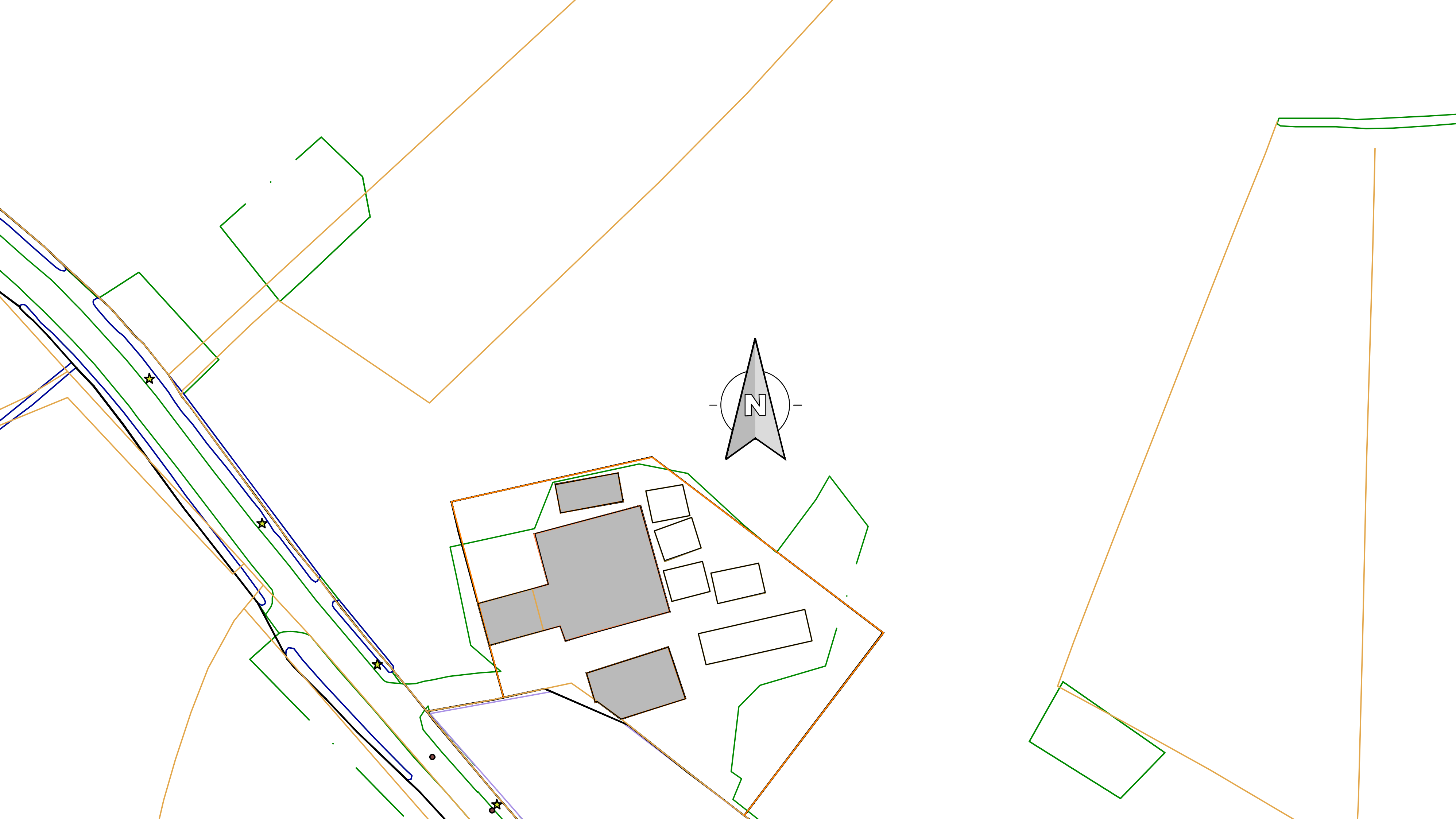
GERICHTENWEG 21, DOORNSPIJK

ONTWERPBOEK // 26 NOVEMBER 2020 // IR. GERBEN TER HORST // I.O.V. FAMILIE FIDDER

Korfer
ARCHITECTEN

In samenwerking met:

B U R O
g r e e t b i e r e m a

01

BESTAANDE SITUATIE

Het erf aan de Gerichtenweg 21 bestaat uit een oude boerderij met opstallen. De ouders van de opdrachtgevers hadden hier een gemengd bedrijf. Meerdere voormalige en vervallen bedrijfsgebouwen getuigen daarvan. Er staan twee voormalige hooibergen, een paar schuurtjes en schuren en achter de woning is een grote overkapping gebouwd. Hieronder staat de voormalige, zwaar vervallen boerderij. Deze is na de bouw van de jaren '60 woning lang in gebruik geweest als stal.

De gebouwen op het erf zijn door achterstallig onderhoud in zeer slechte staat en zullen gesloopt worden. Hier zullen twee nieuwe woningen gerealiseerd worden. Hierbij is er speciale aandacht voor de landschappelijke inrichting en inpassing, welke voor een mooie overgang naar het waardevolle open landschap zal zorgen.

Het erf ligt vrij dicht op en enigszins gedraaid ten opzichte van de weg. De buurtschap is in de afgelopen tientallen jaren steeds dichter naar het erf toegegroeid. Dat maakt dat het erf een vreemde positie in het landschap heeft gekregen. Het gaat deels verborgen achter nieuwbouw en tuinen van andere huizen.

In overleg met het Oversticht is in eerste instantie gedacht aan twee woningen op het erf zelf. De tweede woning zou dan verder naar achteren op het erf komen te staan. Dit bleek in de beoordeling door de gemeente geen wenselijke situatie op te leveren.

Bij het verdere, landschappelijke onderzoek – waar we in deze presentatie mee beginnen – blijkt dat er alle aanleiding is de tweede woning niet achter op het erf te plaatsen, maar juist een nieuwe plek te zoeken. De aangewezen locatie daarvoor is de plek waar nu nog de fundatieresten te zien zijn. Resten die een eerste aanleiding vormen om vanuit historisch perspectief naar deze plek te kijken.

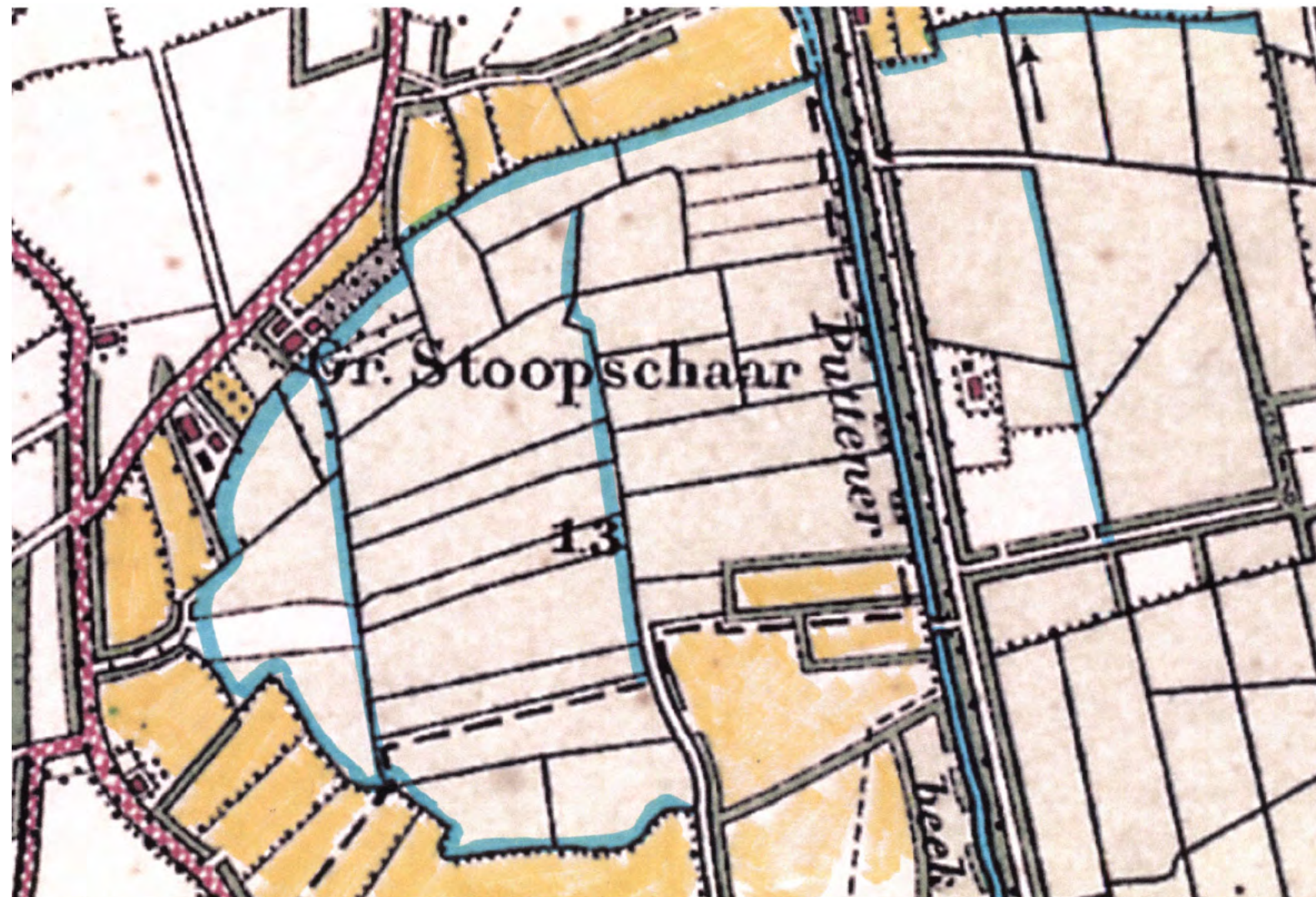
02

LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

De twee topografische kaarten uit 1832 en 1925 laten zien hoe het landschap en het gebruik nagenoeg onveranderd bleven. De hogere gronden in dit kampenlandschap werden gebruikt als bouwland en de lagere als weiland of hooiland. Op de hoge gronden zijn boerderijen gebouwd en werden de percelen door houtsingels en houtwallen omgeven, waardoor het landschap er volkomen besloten was. De beplanting werd gebruikt als hakhout. De Gerichtenweg is midden op een rug aangelegd en volgt de natuurlijke hoogte grotendeels, waardoor de weg iets slingert. Sloten begrepsden in de laagte de weilanden van elkaar, waardoor het landschap daar open was. Op een iets grotere schaal bekeken heeft de hoge rug de vorm van een hoefijzer. Door de laanbeplanting langs de Puttenerbeek en de beplanting op die rug werd de laagte een afgesloten ruimte. De Gerichtenweg volgt de hoefijzervorm en heeft daardoor een ruime bocht. Het water verzamelt zich in de sloot langs de rug, op de grens met het open veenweidegebied. In 1832 was de roodomrande ruimte ook als weiland in gebruik; afwijkend in het patroon. In 1925 weer als bouwland in gebruik, zoals de overige percelen. Even later wordt het perceel opnieuw afwijkend gebruikt als boomgaard.

Kaart 1832

Kaart 1925

De eigenaar van het benoemde perceel woonde op de boerderij op nummer 21. Om het boerenerf te beschrijven zijn de kaarten van rond de jaren 1832 en 1875 bijgevoegd. De boerderij is op enige afstand van de openbare weg gebouwd en er ligt een relatief kleine weide tussen het voorhuis en de weg. Omdat het in de huidige situatie nog steeds zo is, nemen we aan dat het voorhuis op het westen was gericht. Op de kaart uit 1875 zijn twee rijen stippen aangegeven, wat erop duidt dat er hoogstamfruitbomen in die weide stonden. Zo bezien een redelijke ruime boomgaard bij een boerderij. Ook de boerderij 'De Stoopschaar' is op enige afstand van de openbare weg gebouwd.

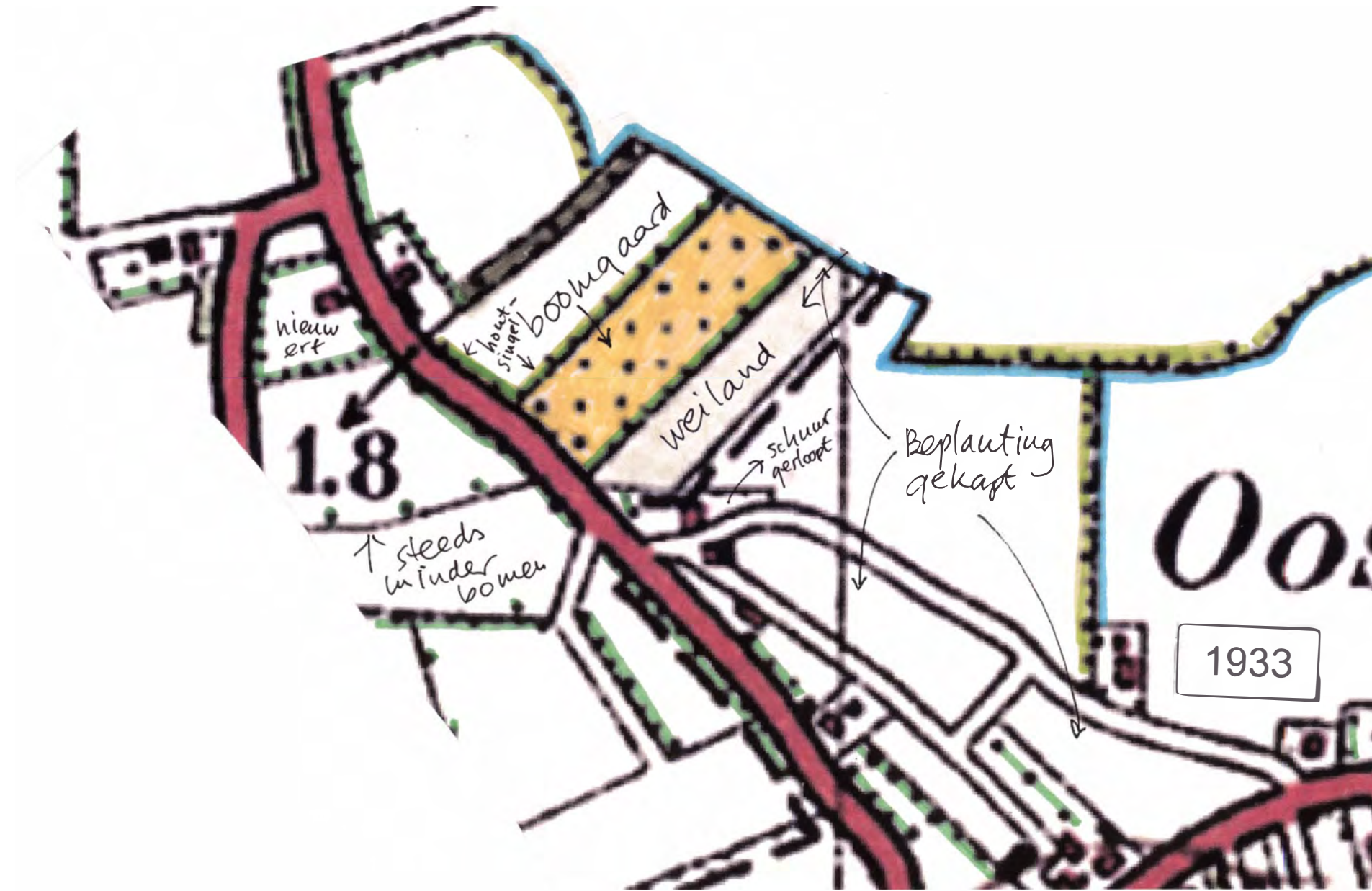

Kaart 1832

Kaart 1875

Het effect van de boomgaard aan de Gerichtenweg in 1933 was, dat het zorgde voor het behoud van een redelijke beslotenheid. Het lag precies tussen enige clustering van bebouwing in. Het verdwijnen van massa aan beplanting langs de randen van de percelen werd op een andere wijze gecompenseerd door deze boomgaard.

Reeds voor de Tweede Wereldoorlog veranderde het landschap op de rug geleidelijk aan en het proces ging gestaag door. Het effect is drastisch. Beplanting en wallen werden verwijderd, vrijstaande bebouwing werd toegevoegd langs de wegen en de hoeveelheid bijgebouwen nam toe op de erven. Bouwland werd in weiland omgevormd of andersom, sloten gedempt en daardoor werden percelen in schaal vergroot. Het landschap werd in 100 jaar tijd genivelleerd en open.

Kaart 1919

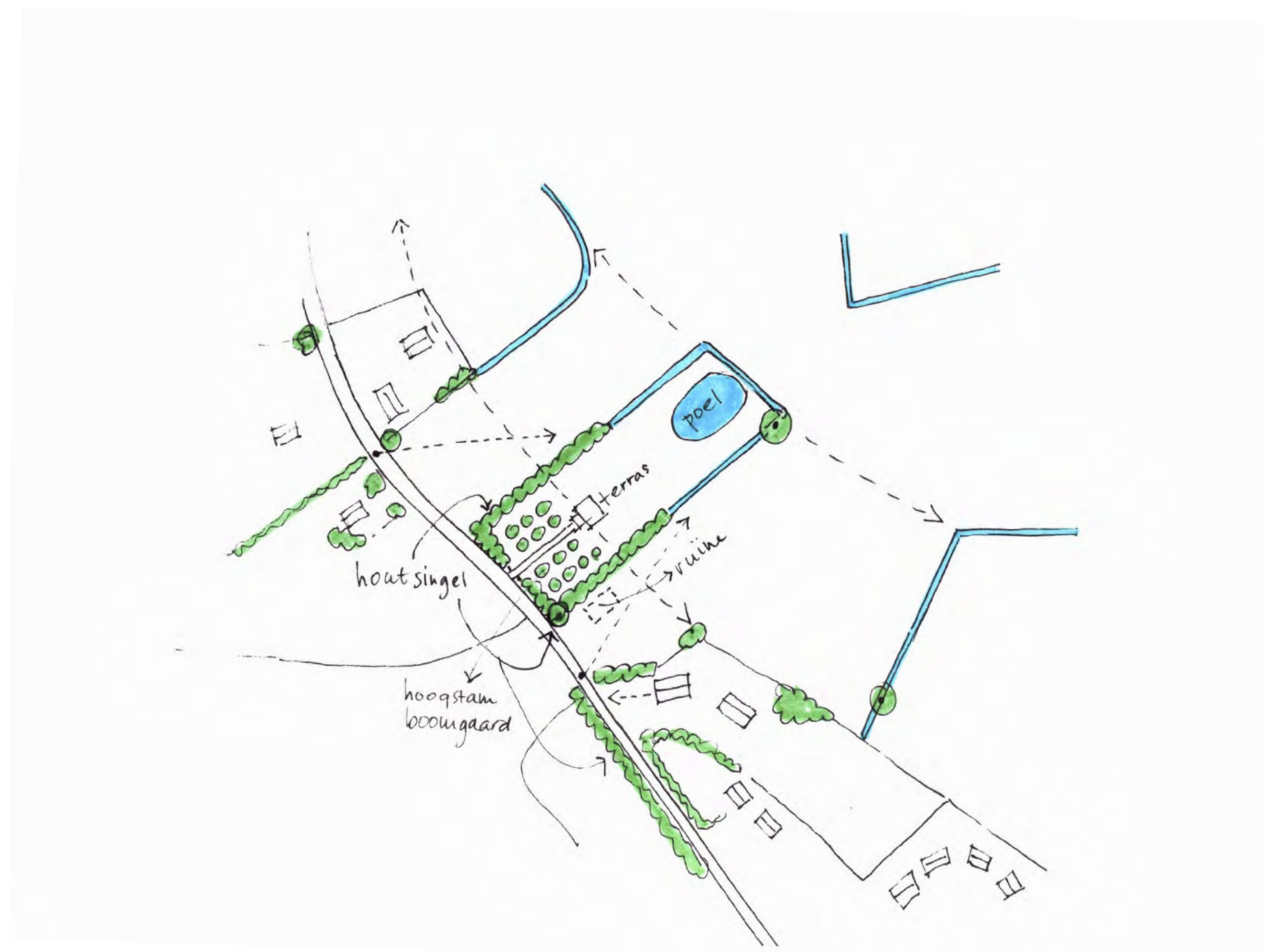

03

LANDSCHAPPELIJK PLAN

Met de bouw van een nieuwe woning wordt binnen het bijbehorend perceel ingezet op cultuurhistorie, ecologie en landschapsherstel. Op de onderstaande kaart is dat geschetst. Belangrijk is te vermelden dat het grote maisperceel in een perceel met knoflook zal wijzigen. Deze verandering heeft effect op het landschap. Net zo als in 1933 wordt door massa groen de open ruimte geleed. Op de beide uiteinden van het perceel staan nog twee bomen. Als voorzetting van en in aanvulling op ontwikkelingen in de afgelopen jaren aan de rand van het 'hoefijzer', wordt ook hier een ruime poel gegraven. Aan de wegzijde komt een hoogstamboomgaard, die aan drie zijden wordt begrensd door een houtsingel. Deze singel van ca. 3 meter breed kent alleen streekeigen bomen en struiken. Tussen poel en boomgaard is de nieuwe woning gedacht. Niet ter hoogte van de funderingsresten; iets meer naar het oosten, maar wel in het bebouwingslint op de rand van het hoefijzer. De twee houtsingels omsluiten de poel niet. Het wordt nadrukkelijk geen vijver. In dit open deel van het terrein begrenzen sloten de tuin. De inrit naar de woning ligt in het midden van het perceel en komt recht uit bij de entree van de woning. Bij de inrit is een eenvoudig hek gedacht. Het perceel gaat vanaf het achterterras geleidelijk aan naar beneden naar de poel. Hierdoor wordt het uitzicht vanuit de woning op de poel versterkt, maar wordt ook de oorspronkelijke rug geaccentueerd.

04

NIEUWE SITUATIE

Met de uitgangspunten van de landschappelijke analyse en het bijbehorende advies voor het landschappelijke plan (zie hoofdstuk 03, landschappelijk plan), is de nieuwe situatie vormgegeven.

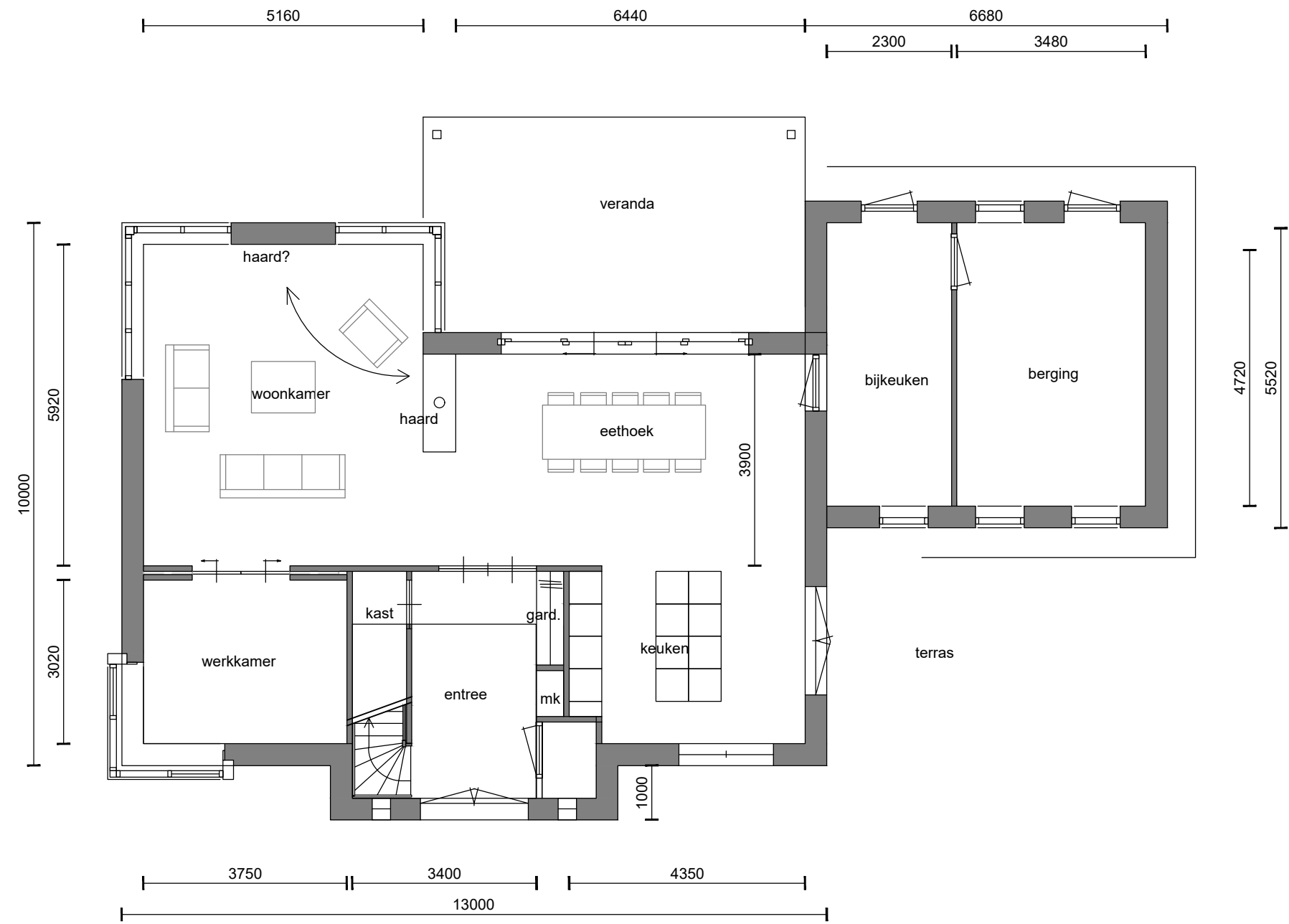
De eerste woning zal op de plek van de bestaande boerderij komen als vervangende nieuwbouw. De tweede woning (de woning voor de familie Fidler) zal de lijn van de verkaveling en bebouwing, het hoefijzer, gaan volgen. Enerzijds komt deze in het nu nog open landschap te staan, anderzijds is dit nooit als open landschap bedoeld. Het heeft als weiland in de beslotenheid van beplanting gelegen, er heeft een schuur gestaan en het perceel is in functie geweest als boomgaard. Van oorsprong was dit dus geen open landschap maar was het perceel altijd ingericht met een afwijkende functie en een redelijke beslotenheid. Dit zal in de nieuwe situatie hersteld worden. Daarnaast komt er nu geen woning op het achtererf, waardoor er minder diep in het open landschap gebouwd zal worden en de verkaveling logisch blijft. Samen met het landschappelijke plan zal het landschap juist versterkt worden door deze nieuwe situatie.

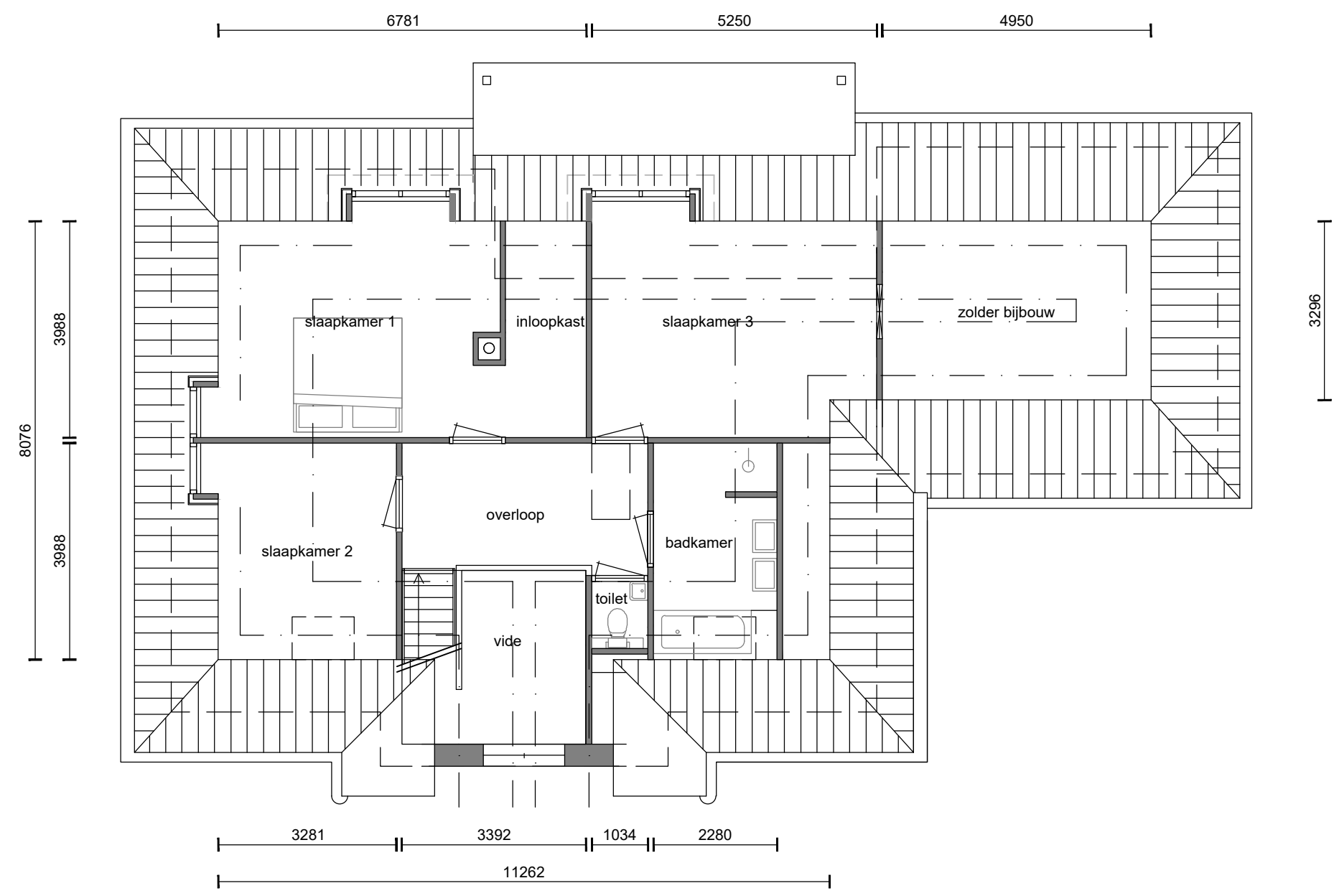

05

PLATTEGRONDEN

Begane grond

Eerste verdieping

ARCHITECTUUR

De woning zal op de plek komen van een voormalige schuur. Voor de architectuur van de nieuwe woning wordt inspiratie gezocht bij onder andere de omliggende bebouwing.

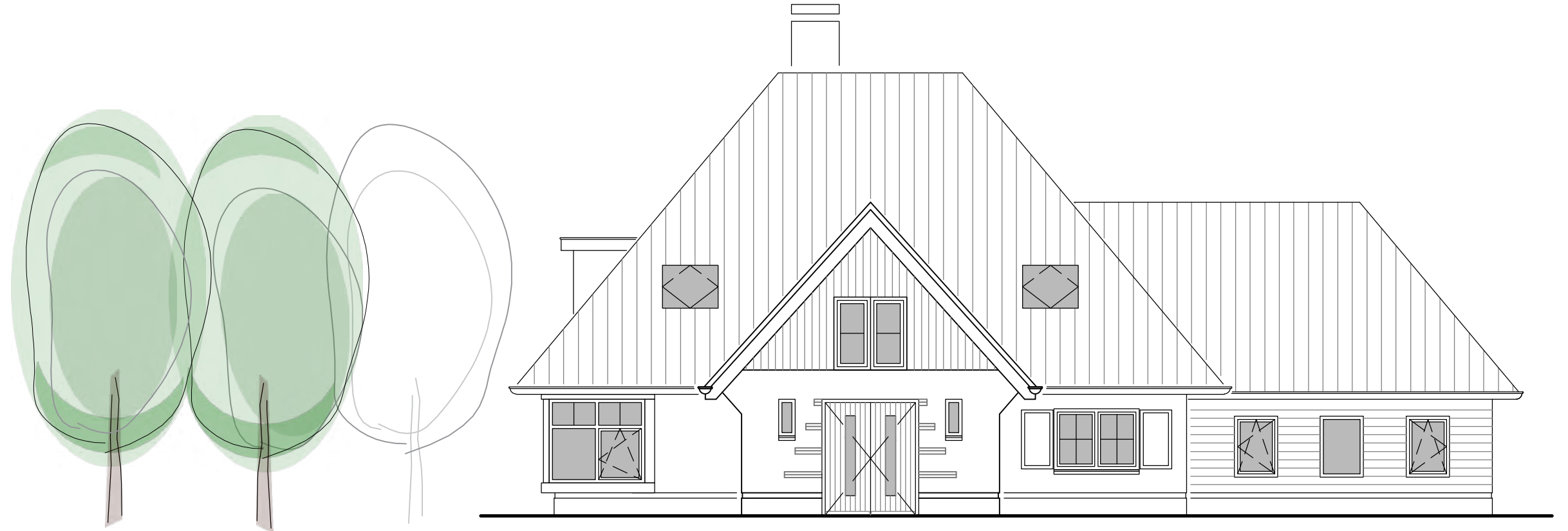
Het hoofdvolume wordt uitgelijnd met de oprijlaan, vanaf de oprijlaan zal men recht tegen de voorgevel en de entree aankijken. De voorgevel met entree wordt dan ook geaccentueerd door een dwarskap te gebruiken met een accent van verticale houten bekleding boven en een metselwerkaccent naast de entree.

Een ander opvallend element in de voorgevel is het uitstekende kozijn op de hoek. Deze is gekoppeld aan de studeerkamer, een nieuwe ruimte voor deze tijd welke wordt benadrukt door een nieuw element.

De keuken krijgt een kleiner raam met luiken, welke ook in de omliggende bebouwing terug te zien is. Deze zijde is op het zuiden gelegen, daarom komt er een terras in de hoek van het hoofdvolume en bijvolume welke middels openslaande deuren bereikbaar is vanuit de keuken.

In materialisatie en kleur valt het hoofdvolume op door de wit gekeimde gevel welke afsteekt tegen de donkere materialen van de bijbouw. De lage goot met overstek, welke vaak terug te zien is bij boerderijen, loopt door naar zowel het entreevolume als de bijbouw. De gevels van het bijvolume worden bekleed met een meer sober materiaal: gepotdekseld hout, zoals vaker te zien is bij schuren en andere bijbouwen. Het terrasraam verbindt hierbij het hoofdvolume met het bijvolume.

In de achtergevel ligt de nadruk op het landschap, waarvan je vanaf de hoger gelegen dekzandrug over het aflopende landschap zal uitkijken. Hierom is de woonkamer en eetkamer aan de achterzijde gesitueerd. Om optimaal van het uitzicht te kunnen profiteren worden er op de verdieping dakkapellen toegepast. Op de begane grond komen er grote raampartijen en wordt er een veranda gecreëerd die toegankelijk is vanaf de eetkamer.

Voorgevel

Achtergevel

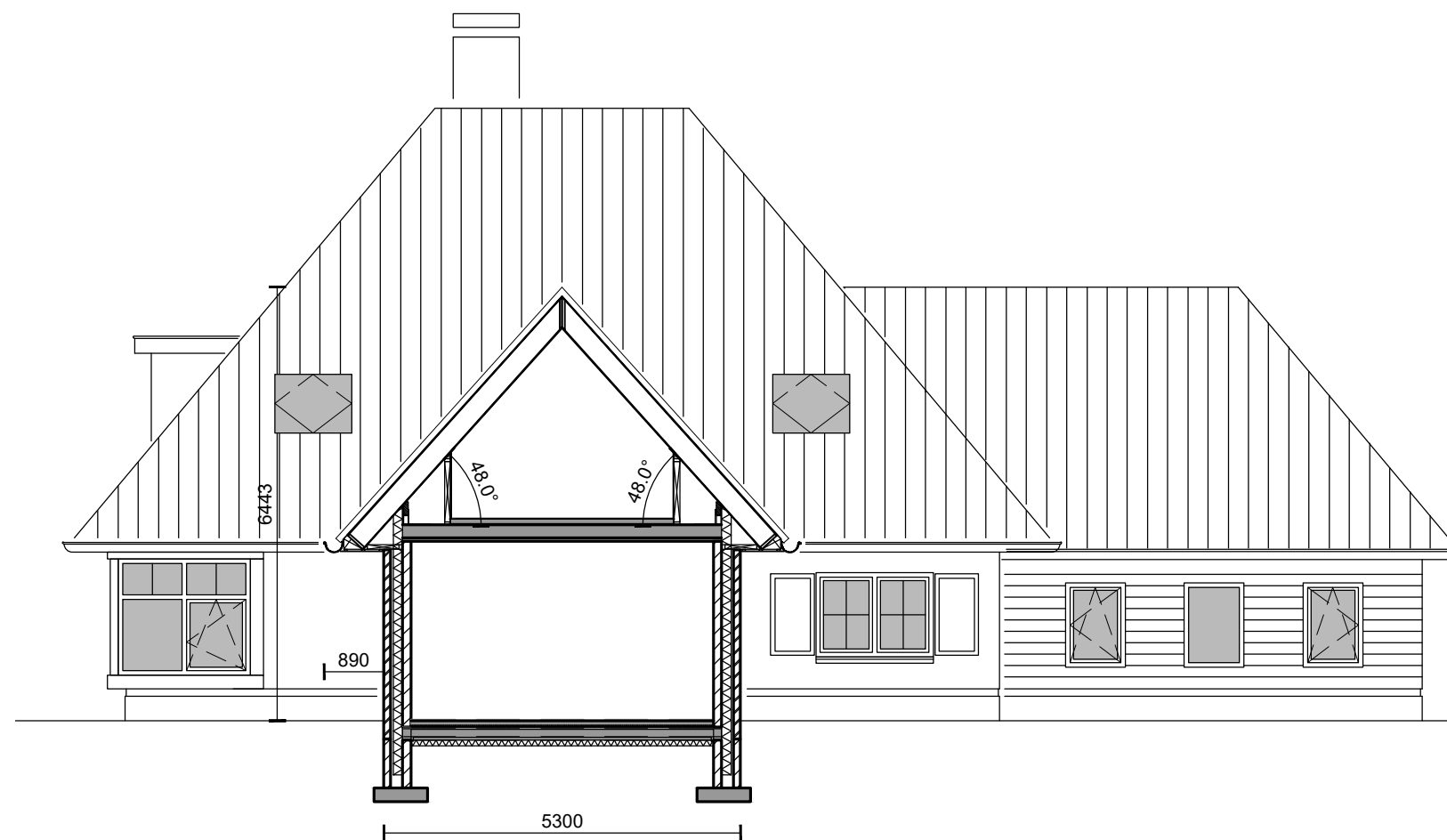
Rechtergevel

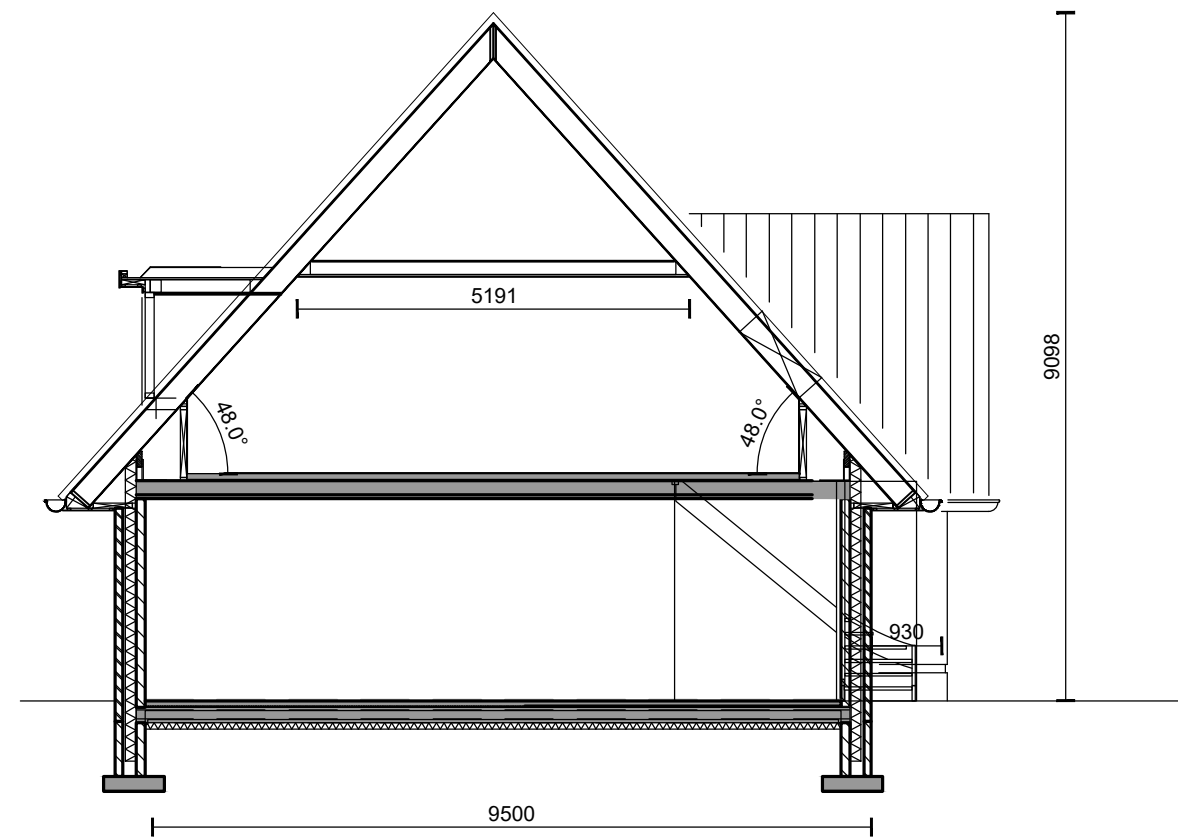
Linkergevel

07

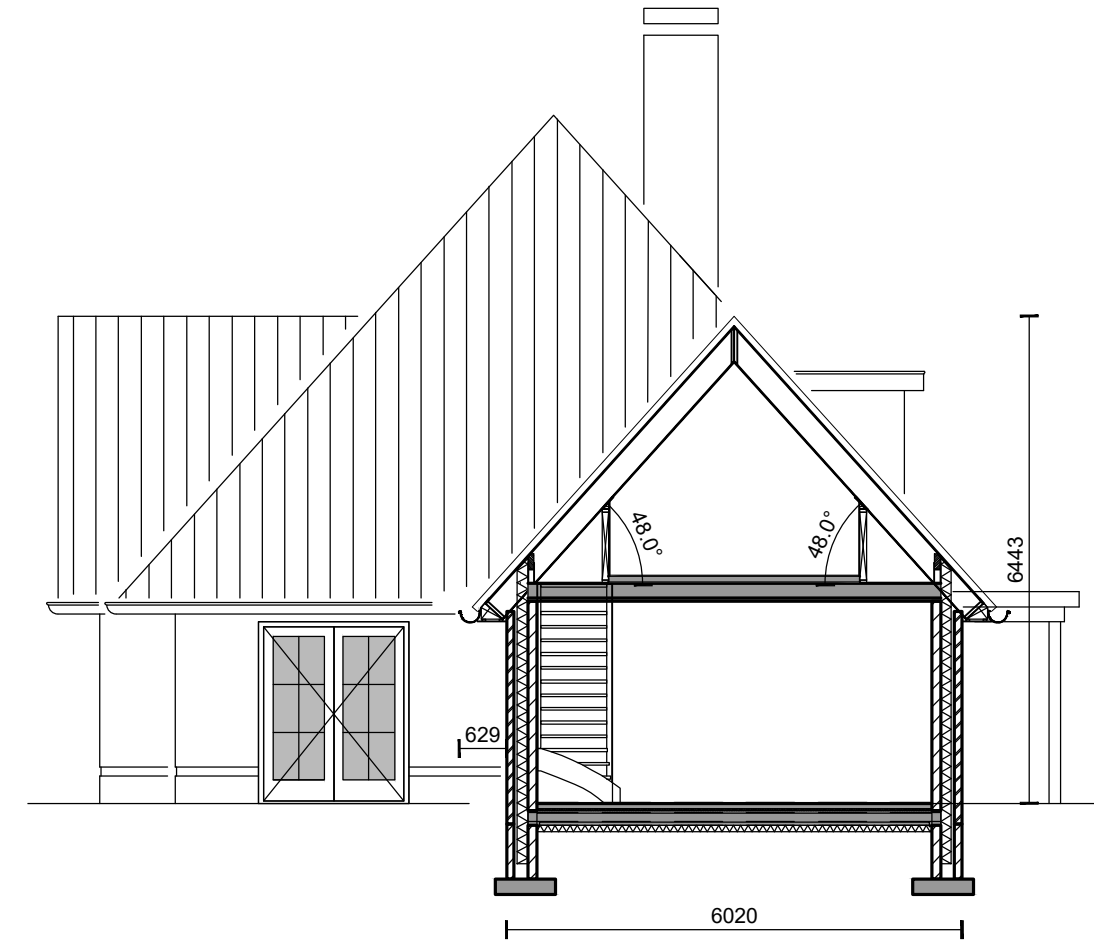
DOORSNEDES

48graden
Doorsnede Vooruitbouw

48graden
Doorsnede Hoofdbouw

48graden
Doorsnede Rechteruitbouw

CONTACT :
0527-699999
EMAIL :
info@korfker.nl

ADRES:
Sportlaan 12
8302 AZ Emmeloord

Korfker
ARCHITECTEN